

Илюстрация ИЛИНДЕНЬ

Редакторъ: КИРИЛЪ ХРИСТОВЪ — СОВИЧАНОВЪ

Редакция и администрация: ул. „Пиротъ“ № 5, телеф. 2-19-32 — Чекова смѣтка 52-21

Абонаментъ 120 лв., за платилитѣ до 1. юни 100 лв., за Европа—200 лв., за Америка—2 долара. Отдѣленъ брой 12 лв.

Списание то е одобрено отъ Министерството на Народ. Просвѣщение съ окръжно № 40,350 отъ 28. XI. 1923 г.

Илинденъ и Конгреса на Илинденци

Тридесетъ и деветъ години се изминаха отъ най-великия подвигъ на македонскитѣ и тракийски българи — Илинденското възстание 1903 г. — 2 августъ. На този день робътъ, следъ дълго — въковно тежко робство вдигна оржжие и реши да се бори до извоюване на свободата си. Всички краища на Македония и Тракия взеха участие въ тази юнашка и страшна борба за извоюване човѣшки права. Тамъ въ недрата на легендарния Пиринъ, тамъ въ дивния Шаръ, историческитѣ Бѣласица и Пелистеръ, тамъ въ Странджа и равнитѣ тракийски полета единъ зовъ се носѣше отъ уста на уста — свобода или смъртъ. Илинденъ бѣ дѣло на цѣлъ народъ — мъже и жени, учени и прости, бедни и богати всички въодушевени отъ единъ възвишенъ идеалъ — свободата на родината.

По подвизи и жертви, по героизмъ и упоритостъ Илинденската епопея нѣма равна на себе си въ историята на освободителнитѣ борби.

Най-главното огнище на тази титанска борба бѣха юго-западнитѣ краища на Македония. Сигналътъ се даде въ Смилево съ позивъ отъ щаба на възстанието, но съ страшна сила се прояви въ Крушово, Костурско, Леринско, Битолско, Кичевско, Тракия и др.

За силата, мощта и саможертвата на възстаницитѣ говорятъ фактитѣ:

1. Въ Битолската областъ отъ 2 августъ до 23 октомврий станали сж 150 сражения, паднали 746 борци — възстаници.

2. За Солунската областъ — отъ 2 августъ до 23 октомврий 1903 г. станали сж 38 сражения, паднали 109 четници.

3. Въ скопската областъ за сжщото време станали 15 сражения, убити 93 възстаници.

4. Въ Тракийската областъ за времето отъ 6 августъ (Преображенио) до 28 октомврий станали 36 сражения на възстаницитѣ съ турския аскеръ и бошибозукъ. Паднали убити 56 четници и много, много повече избити, жени деца и мъже отъ мирното население.

Презъ изтеклия периодъ на възстанието извършени сж 14 атентати; взели участие въ борбата 26 хиляди борци въ 250 сражения срещу 150 хилядна армия въ цѣлата революционна областъ.

Населението бѣ разорено. 201 села изцѣло опустошени, 12,440 къщи изгорени, 4,694 души избити, 70, 835 обездомени безъ покривъ, 35000 избѣгали въ България и много други прѣснати по чуждитѣ страни, най-вече въ Америка—Съеди-

ненитѣ щати и Канада, за да търсятъ прехраната Къмъ края на м. ноемврий, поради тежката зима възстанието бѣ потушено съ жестокостъ и пълно разорение на населението. Но въпрѣки всичко, въпрѣки голѣмитѣ и страшни несгоди и лишения, за честта на борцитѣ тѣ не поднаха духомъ, нито проклѣха или хвърлиха камъкъ срещу своитѣ водачи—напротивъ, тѣ ги приютиха и запазиха. Даме Груевъ, Тошевъ, А. Лозанчевъ, Гѣорче Петровъ, Сугаревъ, Узуновъ и много тѣхни другари останали между народа да сподѣлятъ скърби и радости и продължили безспиръ борбата за свободата на родината. Дѣлото на илинденци не угасна, борбата продължи съ голѣма сила и упоритостъ.

На тази дълга и кървава борба свободнитѣ братя не останаха глухи а водиха три войни съ нашитѣ врагове, 1912—1913 г. и 1915—1918 г. дадоха въ жертва хиляди свидни чеда по планини и полета за освобождение и обединение на своитѣ братя.

Краятъ на тѣзи войни бѣ фаталенъ, бѣ лошъ и жестокъ за българския народъ. Въ Букурещъ и Ньой той бѣ разпокъсанъ, българскитѣ земи подѣлени главно между гърци и сѣрби. Цѣли 25 год. българитѣ бѣха подъ страшно иго, но алчнитѣ намѣрения на поробителитѣ пропаднаха. Рухнаха отъ основи Ньой и Букурещъ, правдата възкрѣсна.

— Македония и Тракия сж свободни и обединени. Дѣлото на Илинденъ не угасна, тържествува Илинденъ — това е най-славното ни дѣло въ новата ни история. Илинденъ е лжчезарна звезда, факелъ на бждащето. Ржководното тѣло на организацията въ изпълнение на своя дългъ къмъ падналитѣ свои другари нарежда навсѣкжде на 2 августъ т. г. да се уредятъ възпоменателни събрания, панахиди съ рѣчи и пр.

На 2, 3, и 4 августъ въ Битоля ще се състои и XII редовенъ конгресъ на илинденци. Тамъ, въ Битоля—центъра на Илинденското възстание—всички делегати ще се срѣщнатъ прегръщайки се съ своитѣ братя и отново ще дадемъ обетъ на вѣрна служба къмъ царъ, народъ и държава.

Вѣчна слава и паметъ на всички паднали борци за свободата и обединението на китната ни родина.

Вѣчна слава и на падналитѣ скжпи германски и съюзнически чеда, които счупиха веригитѣ на робството, та лжчитѣ на свободата озариха нашитѣ братя, преживѣли ужасни тегла подъ игото на сѣрби и гърци.

Да бжде вѣчна свободата. Всички единни и дружно да градимъ възхода на обединена България.

Л. Томовъ.